

Podpora sociálního podnikání

Pokud jste ve vaší obci zaznamenali vyšší počet dlouhodobě nezaměstnaných osob a jedná-li se především o lidi se základním vzděláním a nízkou kvalifikací, kteří jen těžko nacházejí uplatnění na trhu práce, doporučujeme podpořit na území obce vznik sociálního podniku (sociálních podniků).

Sociální podnik je opatření, kterým lze řešit několik problémů zároveň. Kromě dlouhodobé nezaměstnanosti může pomoci vyřešit také nedostatek prostředků či pracovních sil na údržbu zeleně, opravy chodníků, nedostatek určitého zboží na lokálním trhu apod.

To jsou přitom jen příklady lokálních potřeb, které může sociální podnik uspokojit – jejich výčet není omezený, důležité je, že se jedná o potřeby, které jsou rozpoznatelné na úrovni obce. Sociální podnik tak hraje důležitou roli v místním rozvoji.

Sociální podnik je subjekt sociálního podnikání, tj. právnická nebo fyzická osoba, která naplňuje veřejně prospěšný cíl, jenž je formulován v jejích zakládacích dokumentech. Pro sociální podnik je stejně důležité dosahování zisku i zvýšení veřejného prospěchu. Sociální podnik vzniká a rozvíjí se podle konceptu tzv. trojího prospěchu – sociálního, ekonomického

a environmentálně-místního. To znamená, že sociální podnik by měl prospívat společnosti či specifické skupině lidí, případný zisk by měl být používán pro rozvoj sociálního podniku nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů, sociální podnik by měl sloužit především k uspokojování místních potřeb a přednostně využívat místní zdroje.

Moc se mi to nezdá. Slyšel jsem už o několika sociálních podnicích, které ale dost brzy zkrachovaly...

Ano, to nepopírám. Je opravdu zásadně důležité dobře promyslet, v jaké oblasti může takový podnik působit. Určitě předtím proveďte průzkum trhu, zjistěte, jaké služby, které by mohli dělat lidé s nízkou kvalifikací, ve vaší obci nejsou dostatečně zastoupeny. Sestavte podnikatelský plán, proveďte analýzu rizik. S přípravou podnikatelského plánu vám mohou pomoci regionální rozvojové agentury, regionální hospodářské komory, neziskové organizace nebo Agentura pro sociální začleňování. Navštivte také předtím nějaký sociální podnik, který už delší čas funguje a zeptejte se jich na jejich zkušenosti.

Důležité je rovněž zapojení důležitých lokálních aktérů do činnosti sociálního podniku, zapojení zaměstnanců sociálního podniku do rozhodovacích procesů a zohledňování místního životního prostředí.¹

Nejběžnějším typem sociálního podniku v České republice je tzv. **integrační sociální podnik**. Ten naplňuje veřejně prospěšný cíl zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce (osoby se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnané či s nízkou kvalifikací apod.).²

Pracovní místa v sociálním podniku mohou mít **tranzitní (dočasný)** nebo **trvalý charakter**. Tranzitní pracovní místo může být vnímáno jako **tréninkové pracoviště**, osoby se znevýhodněním na trhu práce mohou v sociálním podniku získat pracovní návyky a dovednosti, sociální zkušenosti a připravit se na vstup na otevřený (volný) trh práce.

Sociální podnikání lze tedy chápat jako jeden ze stupňů systému tzv. dostupného zaměstnávání (veřejná služba → dotovaná pracovní místa či tranzitní sociální podnik → uplatnění na otevřeném trhu práce). V současné době se zvažuje zařazení integračních sociálních podniků mezi **nástroje aktivní politiky zaměstnanosti**. V rámci sociálního podniku by mělo být poskytováno individuální vzdělávání a poradenství na základě dohody s Úřadem práce s cílem uplatnění osob se znevýhodněním (nejen osob se zdravotním postižením) na otevřeném trhu práce.

1 Blíže viz příloha Principy sociálního podniku nebo http://www.socialni-ekonomika.cz/images/Pdf/TESSA_tabulka%20principu_SP_schvalena.pdf.

2 Je třeba rozlišovat mezi integračním sociálním podnikem a chráněnými pracovními místy pro osoby se zdravotním postižením (dříve chráněnými pracovními dílnami) – není to totéž. Integrační sociální podnik zaměstnává jak osoby se znevýhodněním na trhu práce, tak osoby bez znevýhodnění (jeho cílem je integrace).

JAK NA TO

1.

Chcete-li podpořit vznik a rozvoj sociálního podnikání na svém území, můžete sami založit sociální podnik nebo sociální podniky podporovat, a to např. bezúročnými či výhodnými půjčkami, bezúplatným či zvýhodněným poskytnutím vhodných prostor, slevami za některé služby nebo zvýhodňováním sociálních podniků ve veřejných zakázkách. Na svém území můžete také podporovat vznik tzv. podnikatelských inkubátorů pro dlouhodobě nezaměstnané osoby.¹

2.

Rozhodnete-li se pro **založení vlastního sociálního podniku**, měli byste vždy vycházet z nenaplněné sociální potřeby v obci. Jako **vhodné oblasti podnikání obcí** se ukazují například úklidové či stavební práce, údržba zeleně či komunikací, sociální služby (po splnění požadované kvalifikace dle zákona o sociálních službách), ekologická likvidace elektroodpadů, telekomunikační služby, ale také prádelna, šicí dílna nebo pohostinské a ubytovací služby. Zpravidla (ale ne vždy) se jedná o typ služeb, které má obec dle zákona o obcích v rámci samostatné působnosti povinnost zajišťovat, přičemž je možné zabývat se i více činnostmi najednou.

3.

Stěžejní otázkou na začátku podnikání je vždy **volba právní formy sociálního podniku**. V případě obcí zpravidla přicházejí v úvahu

1 Podnikatelské inkubátory pomáhají prostřednictvím fyzického zařízení a poskytovaných služeb (poradenství, vzdělávání, servis) vytvořit zázemí pro nově vznikající firmy.

družstva, obecně prospěšné společnosti, společnosti s ručením omezeným či akciové společnosti.

4.

V další fázi je třeba vypracovat příslušný **zakladatelský dokument**, který by měl obsahovat přihlášení k principům sociální ekonomiky.

5.

Nezbytnou součástí zahájení podnikatelské činnosti je **podnikatelský plán**. Správně sestavený plán vám řekne, zda je projekt životaschopný, a upozorní vás na možná úskalí ještě před samotným začátkem podnikání. Nezbytné je plán sestavit, pokud usilujete o finanční prostředky od banky, investora, ze strukturálních fondů či chcete sehnat společníka pro společné podnikání (např. další obec, firmu apod.). Písemné zpracování se doporučuje v každém případě, i pokud je určené jen pro vlastní účely.

Podnikatelský plán by měl obsahovat: informace o sociálním podniku a jeho strategiích ● popis podnikatelských aktivit (detailní popis produktu) a podnikatelských příležitostí ● analýzu trhu ● marketingovou strategii ● zajištění provozu a managementu (sociální podnik by měl mít zajištěnou i podporu pro své zaměstnance) ● finanční analýzu ● analýzu rizik.

S přípravou podnikatelského plánu vám může pomoci celá řada podpůrných institucí. Jsou to např. regionální rozvojové agentury, regionální hospodářské komory, regionální poradenská a informační centra, Agentura pro sociální začleňování, Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, soukromé poradenské společnosti (např. P3 – People, Planet, Profit, o. p. s., Personální a poradenské sociální družstvo), podnikatelské inkubátory apod. Některé z těchto institucí mají ná-

vod na sestavení podnikatelského plánu umístěny i na svých webových stránkách.² Vhodné je také navštívit již fungující sociální podnik, ideálně takový, který se zabývá podobnými podnikatelskými aktivitami.³ Doporučujeme vám také stát se členy Tematické sítě pro rozvoj sociální ekonomiky (TESSEA).⁴

6.

Věnujte dostatečnou pozornost potřebám zaměstnanců (vzdělávání, rekvalifikace, dluhové poradenství apod.), zřídte v integračním sociálním podniku pozici mentora či sociálního pracovníka. V případě tranzitního sociálního podniku poskytněte ve spolupráci s kontaktním pracovištěm Úřadu práce ČR a místními neziskovými organizacemi zaměstnancům podporu při hledání následného pracovního uplatnění na otevřeném trhu práce.

7.

Oslovujte velké firmy s nabídkou subdodavatelských služeb, oslovujte veřejnou správu, aby využívala možnosti společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek, na základě které můžete být zvýhodňováni při zadávání veřejných zakázek.

² Viz např. <http://www.czechinvest.org/data/files/podnikatelsky-plan-48-cz.pdf> nebo <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/jak-napsat-podnikatelsky-plan-obsah-3762.html>.

³ Inspirovat se můžete např. na webových stránkách Evropského sociálního fondu v ČR <http://www.esfcr.cz> (sekce Realizované projekty) nebo na http://www.p-p-p.cz/images/Pdf/ssp_leden_2012.pdf.

⁴ Blíže viz <http://www.p-p-p.cz/index.php/cs/home/55-informace/65-tessea>.

8.

V průběhu podnikatelské činnosti se může objevit celá řada problémů. Za **nejzávažnější chyby, pokud jde o udržitelnost sociálního**

ho podniku, lze považovat zejména:

- nedostatečný marketingový průzkum,
- závislost na dotacích,
- nedostatečná péče o pozitivní vztahy s partnery a zákazníky

JAKÉ JSOU VÝHODY SOCIÁLNÍHO PODNIKÁNÍ?

- podpora vlastní aktivity nezaměstnaných – růst sebedůvěry, pocit smysluplnosti práce, z klientů sociálních služeb a příjemců sociálních dávek se stávají pracující lidé
- vnáší do podnikání etický rozměr, kultivuje podnikatelské prostředí
- využívání místních zdrojů, posilování místní ekonomiky
- přednostní uspokojování místní potávkvy, cílení na potřeby místní komunity, zajištění chybějících služeb v obci, rozšíření nabídky služeb a zboží
- řešení místní nezaměstnanosti, snižování závislosti na veřejné podpoře
- smysluplné využití nevyužívaných objektů v obci
- možnost získání dotací z Úřadu práce či ze strukturálních fondů
- úspora státních prostředků – místo dotací a pobírání sociálních dávek vytváření zisku, placení daní, snížení závislosti na státu
- začleňování sociálně vyloučených občanů do společnosti
- posilování sociální soudržnosti
- propojení soukromého, veřejného a neziskového sektoru

- nedostatky v řízení podniku
- neexistenci parametrů a ukazatelů výkonnosti sociálního podniku apod.⁵

5 Blíže viz příloha Manuál pro přežití sociálního podnikatele, který vznikl v rámci projektu Optimální systém podpory sociálních podniků a družstev v nejkritičtější fázi jejich vzniku a prvotního rozvoje – Aftercare v sociálním podnikání (Svaz českých a moravských výrobních družstev, 2010).

- podpora trvale udržitelného rozvoje a regionálního rozvoje

SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ VŠAK MŮŽE ZNAMENAT TAKÉ:

- riziko neznámého (pojmová, legislativní a institucionální neukotvenost, málo zkušeností)
- riziko nedostatku vstupního a provozního kapitálu
- vysokou administrativní náročnost
- vysoký počet kontrol
- přítomnost obchodních, ekonomických i finančních rizik (včetně bankrotu)
- nutnost úvěrů a záruk za úvěry
- nedostupnost komerčních dluhových nástrojů (nedůvěryhodnost v očích bankovních společností)
- nedostatek podnikatelských nápadů nebo zkušeností
- v případě čerpání prostředků ze strukturálních fondů riziko neuznatelnosti nákladů, podezření z netransparentnosti výběrových řízení apod.
- v případě podnikání obcí riziko zneužití majetku a veřejných prostředků apod.

PŘÍKLADY A KONTAKTY

Na přiloženém DVD si můžete prohlédnout:
videomedailon Sociální podnikání v Přerově

Příklady sociálních podniků v sociálně vyloučených lokalitách (většinou podpořených z evropských dotací):

Stavzem, s. r. o.

Firma Stavzem je sociální podnik fungující v Odrách na Novojičínsku. Stavzem, s. r. o., se zaměřuje na stavební a zemní práce, údržbu zeleně, popř. další služby (natěračské práce, tesařské práce, zimní údržba komunikací).

Firma vznikla díky realizaci projektu Sociální podnik na Oděruku – stavební činnost Stavzem, který byl financován z prostředků ESF prostřednictvím OP LZZ. Společnost byla založena v roce 2009, reálně svou činnost zahájila v dubnu 2010 (se zahájením grantového projektu). Cílem sociálního podniku je začlenění sociálně vyloučených osob a zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných Romů. Cílovou skupinou firmy (i realizovaného projektu) jsou příslušníci romského etnika, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní. V rámci projektu měla být vytvořena minimálně tři stálá pracovní místa pro příslušníky cílové skupiny, v plánu je až deset pracovních míst.

Realizace projektu: 1. duben 2010–31. březen 2012

<http://www.stavzem.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/socialni-podnik-na-odersku-stavebni-cinnost-stavzem>

VS Rychleby, s. r. o.

Sociální podnik VS Rychleby, s. r. o., z Velké Kraše se zaměřuje na výrobu a prodej dekoráčních předmětů, jako jsou věnce, kytice, svícny apod. Cílovou skupinou jsou sociálně vyloučení Romové.

Hlavním cílem sociální firmy je zaměstnat příslušníky cílové skupiny, zvýšit jejich kvalifikaci a umožnit jim návrat na trh práce. Firma zároveň poskytuje svým zaměstnancům podporu při zapojení do pracovního procesu a sociální a psychologickou pomoc (pokud je to nutné, je pomoc zajišťována externími pracovníky mimo sociální firmu). V současnosti tvoří 30 % zaměstnanců firmy lidé znevýhodnění na trhu práce. V roce 2011 firma získala podporu z ESF prostřednictvím OP LZZ (projekt Zpracování ovoce a bylin). V rámci projektu bude vytvořeno pět pracovních míst, z nichž tři budou určena pro cílovou skupinu.

Realizace projektu: 1. září 2011–31. květen 2013

<http://www.vsrychleby.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/zpracovani-ovoce-a-bylin>

Dřevovýroba Tomíkovice

– Sociální podnik v romské lokalitě Kobylá n. Vidnavkou, Velká Kraš

V rámci projektu Dřevovýroba Tomíkovice – Sociální podnik v romské lokalitě Kobylá n. Vidnavkou, Velká Kraš financovaného z ESF prostřednictvím OP LZZ byl vytvořen sociální podnik zaměřený na zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel sociálně vyloučené lokality. Sociální podnik je zaměřen na výrobu stavebního řeziva (prkna, latě, trámy, krovy a palety), probíhá zde i výroba a prodej palivového dřeva.

Cílem projektu bylo zaměstnat dlouhodobě nezaměstnané obyvatele sociálně vyloučené romské lokality a zvýšit jejich kvalifikaci (školení, odborné poradenství, motivace). V rámci projektu byly realizovány i rekvalifikační aktivity, konkrétně kurzy: základní kurz pro výrobu řeziva na pásové pile, základní kurz pro práci s ruční motorovou pilou a kurz pro obsluhu rozmítacích a sámovacích pil. Pracovní pozice obsazené cílovou skupinou byly: obsluha rámové pily, manipulant kulatiny, obsluha omítací pily. V rámci projektu bylo vytvořeno pět nových pracovních míst, tři z nich byla obsazena osobami z cílové skupiny.

Realizace projektu: 1. červenec 2010–31. říjen 2011

<http://www.adklasek.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/drevovyroba-tomikovice-socialni-podnik-v-romske-lokalite>

SOFIRA Kadaň – Slunce pro všechny

SOFIRA Kadaň, s. r. o., byla založena jako sociální podnik organizace RADKA, o. s. (Sociální firma RADKA). Předmětem podnikání firmy je provoz restaurace. Vznik sociálního podniku umožnila realizace projektu SOFIRA – Slunce pro všechny financovaného z ESF prostřednictvím OP LZZ. V rámci projektu bylo zrenovováno a vybaveno bývalé stravovací zařízení v Kadani a vytvořena z něj jídelna a kavárna s dětskou restaurací. Od počátku realizace projektu v květnu 2010 do června 2010 probíhaly stavební úpravy a vybavení prostoru restaurace a nábor personálu, 4. června 2010 byla restaurace otevřena. Celkem má firma deset zaměstnanců, čtyři z nich jsou lidé znevýhodnění na trhu práce. Po dobu trvání projektu byl provoz restaurace dotován, cílem bylo zajistit samofinancování firmy po skončení projektu.

Realizace projektu: 1. květen 2010–31. červenec 2011

<http://www.sofira.kadan.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/sofira-slunce-pro-vsechny>

Catering NANY v Milovicích-Mladé

Sociální podnik Catering NANY je zaměřen na gastronomii a specializuje se na nabídku romských jídel. Firma vznikla díky podpoře v rámci projektu Catering financovaného z ESF (v rámci OP LZZ a IOP). Cílem projektu je vytvoření nové sociální firmy, která by se zaměřovala na oblast cateringových služeb (pojízdna prodejna rychlého občerstvení, která bude kromě standardního zboží nabízet i tradiční romská jídla a romské speciality). Cílovou skupinou projektu jsou osoby ze sociálně vyloučených romských lokalit, příslušníci etnických menšin, dlouhodobě nezaměstnaní a osoby s nízkou kvalifikací. Vedle zaměstnání cílové skupiny je cílem projektu i seznámení veřejnosti s romskými tradičními pokrmy a stravovacími zvyklostmi.

V rámci projektu jsou zaměstnáni čtyři dlouhodobě nezaměstnaní příslušníci romské menšiny ze sociálně vyloučených lokalit (u kterých není nutná předchozí kvalifikace).

Realizace projektu: 1. březen 2011–28. únor 2013

<http://www.catering-nany.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/catering>

Trutnovská zeleň, o. p. s.

Organizace Trutnovská zeleň, o. p. s., realizuje na Trutnovsku projekt Lesní práce – sociální podnik rovných příležitostí, v rámci kterého vznikl sociální podnik. Projekt je financován z ESF (prostřednictvím OP LZZ a IOP). Cílem projektu je vytvořit šest pracovních míst v oblasti lesního hospodářství (likvidace odpadu ze zeleně štěpkováním, péče o extravilán a intravilán, separace elektroodpadu) a úklidové činnosti (celoroční údržba zeleně kolem komunikací, údržba koryt řek a potoků, remízků, likvidace náletů, údržba parků a zelených ploch, svoz vzniklého odpadu). Cílovou skupinou projektu jsou lidé se zdravotním handicapem a Romové. Součástí projektu je i sociálně-psychologické poradenství zaměřující se na vytvoření či obnovení sociálně-pracovních návyků.

Realizace projektu: 1. duben 2011–31. březen 2013

<http://www.trutnovskazelen.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/lesni-prace-socialni-podnik-rovnych-prilezitosti>

Občanské sdružení Liga

Občanské sdružení Liga se zaměřuje na obyvatele sociálně vyloučených lokalit v Bruntále, jeho cílovou skupinou jsou děti a mládež ze sociálně a kulturně znevýhodněného prostředí a dlouhodobě nezaměstnaní. Organizace v současné době zaměstnává 30 zaměstnanců a je členěna do dvou základních sekcí: sekce Sociální práce a sekce Sociálně podnikatelské aktivity.

Sociálně podnikatelské aktivity o. s. Liga Bruntál představují především malé technické služby, v rámci kterých bylo vytvořeno osm pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané, u nichž dochází ke kumulaci sociálních znevýhodnění.

Do sociálně podnikatelských aktivit spadá i chráněná dílna pro osoby se zdravotním postižením (Zelená dílna), která byla založena v roce 2005. V dílně se provádí ekologická recyklace odpadního elektrického a elektronického zařízení. Pracují zde příslušníci etnických menšin, osoby nad 50 let věku, ženy samoživitelky a lidé s těžkým zdravotním postižením. Od roku 2009 je Zelená dílna samostatnou organizací mimo strukturu o. s. Liga (právní forma organizace je společnost s ručením omezeným) a jde o sociální podnik. V Zelené dílně v současnosti pracuje 45 zaměstnanců.

Další ze sociálně podnikatelských aktivit sdružení Liga je spravování domů v sociálně vyloučené lokalitě.

<http://www.ligabruntal.cz/>

AC AERO, s. r. o.

Firma AC AERO, s. r. o., z Oder na Novojičínsku vznikla v roce 2009 sloučením dvou samostatných subjektů s cílem zajistit svým potenciálním zákazníkům co nejkomplexnější služby v oblasti zahradní a krajinné tvorby. Předmětem činnosti firmy je především projekce, realizace a údržba v oblasti sadových úprav u veřejných i soukromých objektů. Dále se specializuje na navrhování, zprostředkování výroby a montáž dětských hřišť, dřevostaveb pro zahrady, parky i krajinu, dřevěných konstrukcí a pergol a na zhotovování zahradního mobiliáře. Nabízí také služby v oblasti údržby a oprav zahradnické techniky a strojů a zařízení pro dřevovýrobu.

1. ledna 2011 firma AC AERO, s. r. o., získala status sociální podnik, což jí umožnilo plnohodnotně zaměstnávat příslušníky etnické menšiny a osoby z odlišného sociokulturního prostředí. Díky podpoře z ESF vznikl projekt s názvem AC AERO – kultivace krajiny Oderska, jehož cílem je přispět ke komplexnímu rozvoji regionu a dát práci lidem znevýhodněným na pracovním trhu. V současné době firma umožňuje zaměstnání 6 příslušníkům etnických menšin, kterým zajišťuje rovné příležitosti v pracovním uplatnění a nabízí jim i další podporu, která může přispět k jejich opětovnému začlenění do společnosti.

Projekt by měl být ukončen k 31. prosinci 2012.

<http://www.zahrady-acaero.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/ac-aero-kultivace-krajiny-oderska>

3B sociální firma, s. r. o.

3B sociální firma, s. r. o., byla založena 11. ledna 2011 neziskovou organizací Květina, o. s., která vznikla v srpnu roku 2006 a svoji činnost zaměřuje na realizaci sociálních a dalších služeb ve městě Duchcově a okolních obcích.

Firma byla založena proto, aby lidé, kteří jsou nejvíce ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností, měli šanci realizovat se a uplatnit své schopnosti a dovednosti v běžné firmě fungující ve standardním konkurenčním prostředí.

Založení firmy bylo podpořeno projektem 3B sociální firma, s. r. o. z ESF ČR prostřednictvím OP LZZ. V rámci projektu se firma zavazuje k vytvoření a udržení 5 nových pracovních míst pro občany znevýhodněné na trhu práce. Na sezonní práce by měly být zaměstnány další cca 4 osoby na DPČ. Mezi hlavní činnosti firmy patří údržba zeleně, zahradnictví a kovovýroba, drobné řemeslnické práce a práce údržbového charakteru, pomocné stavební práce a úklidové práce.

Realizace projektu: 11. leden 2011–31. prosinec 2013

<http://www.3bsocialnifirma.cz/>

<http://www.esfcr.cz/projekty/3b-socialni-firma>

Zajímavý příklad spolupráce romské firmy STERENA, s. r. o., s EKOLTES Hranice, a. s.:

Romská firma STERENA, s. r. o., je od roku 2004 dodavatelem úklidových a komunálních služeb pro a. s. EKOLTES Hranice, jejímž stoprocentním vlastníkem je město Hranice. V rámci romské firmy nacházejí pracovní uplatnění zejména méně kvalifikovaní pracovníci bez větších požadavků na zaškolení. Cílem je naučit tyto osoby základním pracovním návykům a po prověření jejich pracovních kvalit a kompetencí uvolnit tyto pracovníky pro otevřený trh práce s doporučením a. s. EKOLTES, města Hranic a Úřadu práce pro eventuální zaměstnavatele nebo jim pomoci ke získání živnostenského listu pro soukromé podnikání.

<http://www.ekoltes.cz/zajimavosti.html>

V současné době realizuje STERENA, s. r. o., projekt financovaný z ESF prostřednictvím OP LZZ s názvem Sociální podnik – Hlídací služby, v rámci kterého zaměstná 10 pracovníků se zdravotním postižením.

<http://www.esfcr.cz/projekty/socialni-podnik-hlidaci-sluzby>

Sociální podnik zřízený obcí:**ONZA, a. s.**

Sociální firma ONZA, a. s., se sídlem v Jirkově vznikla na jaře 2012 díky podpoře z ESF prostřednictvím OP LZZ (projekt Jirkov – město pro sociální ekonomiku). Projekt je zaměřen na zvýšení dlouhodobé zaměstnanosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit, zejména Romů, v Jirkově a okolí a na jejich pracovní i společenské začlenění. Toho má být docíleno činností akciové společnosti ONZA, jejímž jediným akcionářem a hlavním objednavatelem služeb bude město Jirkov. Projekt by měl rovněž přispět k vytvoření místního systému, který by se zapojením všech relevantních institucí, firem a úřadů propagoval principy sociálního podnikání na lokální úrovni.

Podnikání firmy ONZA je založeno na poskytování technických služeb. Cílem projektu je během dvanácti měsíců dlouhodobě zaměstnat na hlavní pracovní poměr nejméně 10 lidí ze sociálně vyloučených lokalit z Jirkova a Chomutova a nejméně 15 dalším lidem zajistit jiné formy pracovních vztahů (DPP, DPČ). Samotné zaměstnávání bude úzce provázáno se sociálními službami a volnočasovými aktivitami zajišťovaných místními neziskovými organizacemi, jejichž zástupce je v představenstvu firmy. Projekt je unikátní tím, že do značné míry využívá pracovníků veřejné služby. V únoru 2012 zastupitelstvo města Jirkov schválilo poskytnutí půjčky ve výši 500 000 Kč pro společnost ONZA, a. s., na nákup pracovních pomůcek a základního technického vybavení.

Realizace projektu: 1. březen 2012– 28. únor 2013

<http://www.esfcr.cz/projekty/jirkov-mesto-pro-socialni-ekonomiku>

<http://regiony.impuls.cz/ustecky-kraj/socialni-firma-zamestnava-na-tricet-lidi-20120509-th3m-137m.html>

NÁKLADY

Náklady na založení sociálního podniku jsou obdobné jako na založení běžného podniku. **Náklady navíc** jsou v případě integračních sociálních podniků dány zaměstnáváním osob znevýhodněných na trhu práce, u nichž lze předpokládat potřebu větší podpory, kontroly, speciálních úprav pracoviště, vzdělávání, tréninku potřebných dovedností apod. Službu pracovní asistence v případě potřeby může zabezpečovat např. místní nezisková organizace, u sociálních podniků se předpokládá i zajištění mentoringu či sociální práce se zaměstnanci. Lze předpokládat menší konkurenceschopnost firmy zapříčiněnou nižší produktivitou práce některých zaměstnanců. Sociální podnik musí v případě potřeby hledat úspory jinde než na mzdových nákladech.

Pokud jde o financování sociálního podniku, obecně je doporučováno **vícezdrojové financování**, které umožňuje vedle dostatečného podílu vlastních tržeb využívat i dalších veřejných a soukromých zdrojů.¹

Mezi nejvýznamnější **veřejné zdroje** patří především dotace poskytované ze strukturálních fondů, v současnosti jde o dotace na podporu sociální ekonomiky z Integrovaného operačního programu (IOP; výzva č. 8)² a Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ; výzva č. 30)³. Obce jako takové žadateli být nemohou, mohou jimi však být podnikatelské právnické osoby zřizované obcemi.

Dotace může sociálním podnikům poskytovat také Úřad práce ČR (**nástroje aktivní politiky zaměstnanosti** – např. na veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, chráněná pracovní místa, překlenovací příspěvek pro osoby samostatně výdělečně činné apod.).⁴

Dále lze využívat **komerční dluhové zdroje** (bankovní úvěry apod.). Sociálním podnikům mohou usnadnit fungování také komerční slevy od obchodních partnerů, zálohové faktury, odložené lhůty splatnosti, slevy na vedení účetnictví a daňovém poradenství apod. Nepřímou formou podpory jsou výhody vyplývající z uzavření dlouhodobého partnerství (druh společenské odpovědnosti firem). Dále to mohou být např. výpomoci soukromých osob (půjčky), dary a jiné formy fundraisingu.⁵

1 Tyto další zdroje by však měly sloužit pouze k rozjezdu a případnému rozvoji sociálního podniku (za účelem rozvoje sociálního podniku by měl být zřízen rezervní fond), nikoliv k financování běžného provozu. V zásadě platí, že sociální podnik by měl být na běžném trhu konkurenceschopný, tedy že by si každý zaměstnanec měl sám vydělat minimálně na svoji mzdu.

2 <http://www.mpsv.cz/cs/11137> – výzva je průběžná do 30. 6. 2013.

3 <http://www.esfcr.cz/vyzva-30> – výzva je průběžná do 30. 11. 2012.

4 Blíže viz kapitola Využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>.

5 Blíže viz Jetmar, M. *Financování sociálních podniků – externí zdroje financování dostupné v ČR*. Nová ekonomika 2010, http://www.socialni-ekonomika.cz/images/Pdf/Financovani_socialnich_podniku.pdf.

ZDROJE INFORMACÍ

- Nová ekonomika, o. p. s.
<http://www.socialni-ekonomika.cz>
- P3 – People, Planet, Profit, o. p. s.
<http://www.p-p-p.cz/>
- Personální a poradenské sociální družstvo
<http://www.ppsd.eu/>
- Sekce na webu Agentury pro sociální začleňování
<http://www.socialni-zaclenovani.cz/podpora-podnikatelskych-aktivit-v-socialne-vyloucenych-lokalitach>
- Výzva IOP 3.1 c) na webu MPSV
<http://www.mpsv.cz/cs/11137>
- Výzva č. 30 na webu ESF ČR
<http://www.esfcr.cz/vyzva-30>

NA KOHO SE OBRÁTIT, S KÝM KONZULTOVAT

Neziskové organizace:

- P3 – People, Planet, Profit, o. p. s.
<http://www.p-p-p.cz>
- Nová ekonomika, o. p. s.
<http://www.socialni-ekonomika.cz/>
- Personální a poradenské sociální družstvo
<http://www.ppsd.eu/>
- Evropský sociální fond v ČR
<http://www.esfcr.cz/kontakty>
- Integrovaný operační program
<http://www.strukturalni-fondy.cz/iop>
<http://www.mpsv.cz/cs/5485>
- Úřad práce ČR
<http://portal.mpsv.cz/sz/local>
<http://portal.mpsv.cz/upcr>

Orgány státní správy:

- Úřad vlády ČR – Agentura pro sociální začleňování
www.socialni-zaclenovani.cz
- Úspěšní provozovatelé sociálních podniků:
  - Bc. Jana Juřenová, výkonná ředitelka o. s. Liga
<http://www.ligabruntal.cz/>